

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 216/08-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. decembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho prerokoval sťažnosť O. M., K., zastúpeného advokátkou JUDr. A. P., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 4/98, za účasti Okresného súdu Košice I, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo O. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 4/98 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 4/98 konal bez zbytočných prietáhov.

3. O. M. priznáva finančné zadostučinenie v sume 70 000 Sk [slovom sedemdesiatisíc slovenských korún (2 323,57 EUR)], ktoré mu je Okresný súd Košice I p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je p o v i n n ý uhradiť O. M. trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk [slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún (208,99 EUR)] na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. A. P., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. novembra 2007 doručená sťažnosť O. M., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. A. P., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 4/98.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobným návrhom doručeným okresnému súdu 16. decembra 1997 domáhal vyporiadania zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Vec bola okresným súdom zaevidovaná pod sp. zn. 14 C 4/98.

Sťažovateľ v sťažnosti podrobne opisuje priebeh doterajšieho konania a presne uvádza úkony okresného súdu a obdobia, keď podľa jeho mienky došlo v konaní ku zbytočným priťahom. V tejto súvislosti konštatoval, že „od začatia konania, teda od 16. 12. 1997 súd pojednávanie určil až na deň 27. 11. 2003, potom na deň 5. 2. 2004 a následne až 17. 5. 2007“.

Sťažovateľ okrem iného uviedol:

„Súd síce umožnil spornú vec riešiť dohodou, avšak odporkyňa od počiatku pod rôznymi výhovorkami a inými dôvodmi v môj neprospech, ako aj vymyslenými spormi odmietla vec riešiť a namietala povinnosť vyplatiť ma, ako navrhovateľa, z mne pripadajúceho podielu zostatkovej ceny vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a to aj napriek tomu, že som z časti návrhu v prospech odporkyne ustúpil a vzdal som sa svojho nároku na veci v jej prospech.

Nevyriešená ostala ale záležitosť, vyplatiť ma z polovice trhovej hodnoty členského podielu za trojizbový družstevný byt, ktorý som z časti zrekonštruoval a upravil jeho interiér, pretože som mal sporný byt pridelený do užívania na základe uznesenia Predstavenstva S. zo dňa 22. 6. 1995.“

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd vykonávaním nehospodárnych, neefektívnych a opakovaných úkonov, ako aj nedôsledným postupom pri vedení namietaného súdneho konania neprimerane predlžuje trvanie tohto súdneho konania. V tejto súvislosti poukázal predovšetkým na úkony súvisiace so zisťovaním všeobecnej hodnoty členského podielu družstevného bytu, keď okresný súd opakovane nariadil nové znalecké dokazovanie napriek tomu, že na túto okolnosť už skôr sťažovateľ poukazoval.

Podľa názoru sťažovateľa:

„Daný spor je bežnou záležitosťou, ktorá sa nevyvíja v rámci obvyklého konania súdu v otázkach vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode a desať rokov považujem za neprimerane dlhý čas na vyriešenie daného problému.“

Z obsahu sťažnosti, ako aj z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ 30. augusta 2007 zaslal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v namietanom konaní. Predseda okresného súdu však na predmetnú sťažnosť nereagoval.

Podľa názoru sťažovateľa došlo postupom okresného súdu v namietanom konaní k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rovnako sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 20

ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, argumentujúc tým, že namietaným postupom okresného súdu došlo k oddialeniu jeho možnosti nakladať s predmetom vlastníckeho práva (finančnou hotovosťou).

Sťažovateľ v tejto súvislosti žiadal, aby ústavný súd deklaroval porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 4/98, prikázal okresnému súdu, aby v označenom konaní konal bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 123 282 Sk a úhradu trov konania v sume 20 256 Sk.

Ústavný súd 31. júla 2008 sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 4/98, prijal na ďalšie konanie uznesením sp. zn. IV. ÚS 216/08. Vo zvyšnej časti sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci, kde je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu na základe výzvy ústavného súdu prípisom sp. zn. 1 SprV/327/2008 z 13. októbra 2008 doručeným ústavnému súdu 23. októbra 2008 podal podrobný rozbor právnej veci o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vedenej okresným súdom pod sp. zn. 14 C 4/98. V označenom prípise okrem iného uviedol:

„Žaloba bola na súd doručená 22. 12. 1997. Prípísom zo dňa 5. 1. 1998 bol žalobca predvolaný na informatívny výsluch na deň 21. 1. 1998. Výzvou zo dňa 18. 1. 2000 bol žalobca vyzvaný na úhradu súdneho poplatku a tento súdny poplatok bol uhradený jeho právnou zástupkyňou dňa 8. 2. 2000. Dňa 9. 3. 2000 bol opätovne žalobca predvolaný na informatívny výsluch na deň 29. 3. 2000. Dňa 2. 8. 2000 bol vo veci vytýčený termín pojednávania na deň 25. 9. 2000. Toto pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania. Prípísom zo dňa 26. 9. 2000 bola vyzvaná právna zástupkyňa žalobcu na oznámenie, či došlo k mimosúdnej dohode so žalovanou. Takéto isté podanie bolo adresované právnej zástupkyňi žalobcu aj 26. 1. 2001 a 11. 2. 2002. Dňa 12. 3. 2002 bol nariadený termín pojednávania na deň 13. 5. 2002, pričom toto pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu prerušenia konania. Uznesenie o prerušení konania bolo vydané dňa 13. 5. 2002. Dňa 5. 2. 2003 konajúca sudkyňa vytýčila termín pojednávania na deň 13. 3. 2003. Toto pojednávanie bolo odročené na neurčito na žiadosť účastníkov konania za účelom mimosúdnej dohody. Dňa 27. 10. 2003 bol vytýčený termín pojednávania na deň 27. 11. 2003 a toto pojednávanie bolo odročené na deň 5. 2. 2004. Pojednávanie zo dňa 5. 2. 2004 bolo odročené na neurčito za účelom oznámenia výsledku mimosúdnej dohody. Prípismi zo dňa 5. 4. 2004 a 25. 5. 2004 súd vyzval právnú zástupkyňu žalobcu na oznámenie výsledku mimosúdnej dohody.

Uznesením zo dňa 14. 10. 2004 bola uložená právnej zástupkyňi žalobcu poriadková pokuta, voči ktorej sa odvolala JUDr. P.

Spis bol Krajskému súdu v Košiciach predložený dňa 17. 1. 2005 za účelom rozhodnutia o odvolaní proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty. Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 30. 3. 2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 23. 5. 2005 odvolanie odmietol.

Prípísom zo dňa 15. 6. 2005 vyzval súd žalovanú, či akceptuje návrh žalobcu na ďalší postup v konaní. Prípismi zo dňa 22. 8. 2005 vyzvala konajúca sudkyňa vybrané realitné kancelárie na oznámenie trhovej ceny označeného družstevného bytu. Prípísom zo dňa 9. 2. 2006 bol vyzvaný žalobca na doručenie potrebných listín.

Uznesením zo dňa 24. 7. 2006 súd nariadil znalecké dokazovanie. Ustanovený znalec dňa 20. 11. 2006 doručil súdu znalecký posudok.

Uznesením zo dňa 16. 2. 2007 bolo priznané znalcovi znalečné. Prípisom zo dňa 16. 2. 2007 bol znalecký posudok doručený na vyjadrenie účastníkom konania prostredníctvom ich právnych zástupcov. Dňa 30. 3. 2007 bol vo veci nariadený termín pojednávania na deň 17. 5. 2007, pričom toto pojednávanie bolo odročené na deň 31. 5. 2007 za účelom poskytnutia lehoty na mimosúdne riešenie sporu. Pojednávanie zo dňa 31. 5. 2007 bolo odročené na deň 3. 7. 2007 za účelom doplnenia dokazovania. Pojednávanie konané dňa 3. 7. 2007 bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania a za účelom osobnej prehliadky bytu. Osobná obhliadka bytu bola vykonaná dňa 4. 7. 2007 a uznesením zo dňa 3. 8. 2007 bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie.

Znalec doručil znalecký posudok súdu dňa 15. 10. 2007 a prípisom zo dňa 17. 10. 2007 bol vrátený znalecký posudok na dopracovanie znalcovi. Dňa 4. 12. 2007 bolo vo veci nariadené pojednávanie na deň 15. 1. 2008.

Uznesením zo dňa 14. 1. 2008 bolo priznané znalečné znalcovi.

Pojednávanie zo dňa 15. 1. 2008 bolo odročené na deň 12. 2. 2008 z dôvodu neprítomnosti žalovanej. Pojednávanie zo dňa 12. 2. 2008 bolo odročené na deň 13. 2. 2008 za účelom vyhlásenia rozsudku, ktorý bol vyhlásený dňa 13. 2. 2008. Voči tomuto rozsudku podala odvolanie žalovaná, ktorá bola dňa 12. 5. 2008 vyzvaná na úhradu súdneho poplatku za odvolanie.

Odvolaciemu súdu bol spis predložený dňa 5. 6. 2008. Doposiaľ o odvolaní žalovanej rozhodnuté nebolo.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa reagovala na vyjadrenie okresného súdu podaním doručeným ústavnému súdu faxom 25. novembra 2008 a osobne 26. novembra 2008, v ktorom priloženými listinnými dôkazmi osvedčovala, že „navrhovateľ vo veci samej v čase rozhodnom pracoval mimo miesta svojho bydliska, preto kontakt s navrhovateľom bol sťažený, avšak to nebolo dôvodom na nekonanie súdu vo veci samej“.

Vo svojom vyjadrení okrem iného uviedla:

„... zo súdneho spisu je zrejماً chronológia jednotlivých úkonov účastníkov konania, avšak je nepochopiteľné, že súd mohol podľa zásady hospodárnosti určiť termín

pojednávani, lebo sa nejedná o vec neobvyklú ale najmä okolnosť uložiť znalcovi povinnosť určiť priemernú trhovú hodnotu bytu a členského podielu. Tento úkon bol nehospodárny, lebo sa realizoval v dvoch znaleckých posudkoch.

Od počiatku sporu bolo zrejmé, že byt nebol vlastnícky, patrí bytovému družstvu a že navrhovateľ sa vzdal takmer všetkého v prospech odporkyni, len aby sa dosiahlo ukončenie sporu.

Už 3. 7. 2007 sme právnej zástupkyne odporkyni vytýkali snahu o marenie konania prietahy v konaní, ktoré spočívajú až do dnes v jej neochote vyplatiť navrhovateľov zákonný nárok.

Súdu I. stupňa, ako aj Ústavnému súdu SR sme sa listinnými dôkazmi osvedčili, že od podania návrhu súdu zo dňa 12. 5. 1998 do 7. 2. 2000 vo veci samej súd nekonal, a pojednávanie vo veci samej bolo až dňa 13. 03. 2003, potom až v roku 2007 a to 17. 5. 2007, kedy naša námietka o liknavosti konania bola ponímaná vážnejšie.

Je len samozrejmé, že právna zástupkyňa navrhovateľa nemôže rozhodnúť o veciach, na ktoré si činí nárok a že kontakt s ním bol pre jeho pracovné podmienky sťažený, avšak nič nebránilo súdu vo veci konať prv ako sa stalo.

O tom, že som odporkyňu dokonca navštívila na pracovisku za účelom dohody v D. K.,... a že sme sa opakovane nedohodli, bolo súdu oznámené, preto je nelogické, že súd čakal, či sa účastníci dohodnú, pričom mohol konať.

V roku 2004 som riešila pohreb svojho brata v Prahe a mozgovú príhodu matky, ako aj jej zlomeninu krčka stehennej kosti o tejto skutočnosti predkladám úmrtné oznámenie a doklady o zdravotnom stave matky.

Tvrdenie súdu I. stupňa, že právna zástupkyňa navrhovateľa nekonala sa mi zdá byť alibistické, lebo ak v súdom stanovenej lehote k dohode medzi účastníkmi konania nedôjde, súd na základe zásady hospodárnosti má konať a odporkyňa bola právne po celý čas zastúpená, pričom vedela, že navrhovateľovi prenechala iba tú časť vecí, ktoré sme súdu doložili už v roku 2000 a aj obsahom jeho rozhodnutia vo veci samej tento rozsah sa ani neprekročil. Je preto dôvodný náš názor, že konanie súdu I. stupňa je v hrubom rozpore s ustanoveniami O. s. p. o dokazovaní. Súdu I. stupňa zo strany odporkyne, ako ani znalca sa následne nepreukázali také skutočnosti, ktoré by bránili v jeho rozhodovaní, resp. že by

odporkyňa bola súdu doručila iné dôkazy než navrhovateľ a znalec Ing. P., na základe ktorých by bol súd I. stupňa dospel k inému záveru, než dospel.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 4/98.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (IV. ÚS 195/02).

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania

postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritéria, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ako súčasť prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Z hľadiska prvého kritéria, či išlo o zložitú vec po právnej a skutkovej stránke, ústavný súd konštatuje, že aj vzhľadom na predmet namietaného konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov možno posudzované súdne konanie považovať za skutkovo zložitú, keďže bolo potrebné v jeho rámci uskutočniť časovo náročné dokazovanie okrem iného znaleckým posudkom (na zistenie všeobecnej ceny bytu) a zaobstarávaním listinných dôkazov. Doterajší viac než 10-ročný priebeh napadnutého konania však podľa názoru ústavného súdu nemožno ospravedlniť faktickou zložitou prerokovávanou veci. Táto dĺžka konania je celkom zjavne neprimeraná. Ústavný súd preto pri posudzovaní prietahov v konaní a určení sumy finančného zadosťučinenia v prospech okresného súdu zohľadnil „faktickú“ zložitú veci len čiastočne. Navyše existuje stabilizovaná judikatúra všeobecných súdov vo veciach vyporiadania bezpodielového

spoluvlastníctva manželov, a preto pri sústredenom postupe súdu v posudzovanom konaní bolo možné vo veci rozhodnúť v primeranej lehote.

Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd uplatnil pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka konania. V správaní sťažovateľa ústavný súd zistil niekoľko skutočností, na ktoré prihliadal pri posudzovaní, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľ, ktorý v konaní pred okresným súdom vystupuje ako žalobca, podal neúplný žalobný návrh na vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Okresný súd ho preto ešte 5. januára 1998 súčasne s predvolaním na informatívny výsluch na 21. január 1998 poučil, že v návrhu treba upresniť a konkretizovať rozsah vecí nadobudnutých počas trvania manželstva. Na upresnenie žaloby okresný súd opätovne vyzval sťažovateľa 28. mája 1998. Sťažovateľ upresnil a doplnil žalobu právne relevantným podaním až 21. septembra 2000, ktoré v priebehu doterajšieho konania ešte viackrát rozšíril (13. marca 2003, 30. mája 2005 a 27. februára 2007). Tieto skutočnosti nesporne prispeli k predĺženiu napadnutého konania.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že v sporovom konaní, akým je aj posudzované konanie, nesie procesnú zodpovednosť za riadne uvedenie návrhu, postup vo veci samej, predkladanie dôkazov a iných úkonov potrebných na dosiahnutie účelu takého konania vo výraznej miere účastník (IV. ÚS 84/04) a že požiadavka na konanie bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa predpísané obsahové a formálne náležitosti (I. ÚS 41/02, IV. ÚS 272/04).

Ústavný súd dospel tiež k záveru, že sťažovateľ čiastočne ovplyvnil dĺžku napadnutého konania aj žiadosťami o odročenie nariadených konaných pojednávaní vo veci (celkom štyrikrát, a to 25. septembra 2000, 13. marca 2003, 5. februára 2004, 17. mája 2007) vzhľadom na úsilie o mimosúdne urovnanie sporu. Samotnú skutočnosť uzavretia

mimosúdnej dohody však sťažovateľ, napriek výzve, okresnému súdu neoznámil, a to tak v období od 25. septembra 2000 do 13. mája 2002, ako aj v období od 5. februára 2004 do 30. mája 2005 (z dôvodu takejto nesúčinnosti a pasivity sťažovateľa okresný súd uložil jeho právnej zástupkyňi poriadkovú pokutu).

V danom prípade ide o spor, v ktorom je každý účastník konania povinný postupovať podľa § 6 a § 120 ods. 1 OSP a vyvíjať všetko úsilie na súčinnosť so súdom tak, aby mohol o uplatnenej ochrane rozhodnúť v súlade so zákonom. Konanie sťažovateľa nebolo v úplnom súlade s jeho právami a povinnosťami ako účastníka konania. Uvedené skutočnosti preto ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľovi.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti sťažovateľa, vyjadrenia predsedu okresného súdu obsahujúceho podrobnú chronológiu úkonov okresného súdu a tiež zo spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 4/98 zistil, že okresný súd bol v posudzovanej veci už na začiatku konania nečinný, a to konkrétne od 28. mája 1998, keď vyzval sťažovateľa na upresnenie žaloby, do 18. januára 2000 (v trvaní takmer 20 mesiacov), keď okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh a predvolal ho na informatívny výsluch na 2. február 2000, čo svojou povahou patrí k úkonom vykonávaným spravidla na začiatku občianskeho súdneho konania (mutatis mutandis I. ÚS 21/00, I. ÚS 33/01).

Pri posudzovaní tohto obdobia ústavný súd vzal do úvahy svoju predošlú judikatúru, v súlade s ktorou obdobie poznamenané nečinnosťou všeobecného súdu, keď jeho konaniu nebráni žiadna zákonná prekážka, ústavný súd posudzuje ako zbytočný prietah v konaní (napr. II. ÚS 3/00).

Podľa názoru ústavného súdu je poznačená zbytočnými priet'ahmi aj tá časť posudzovaného súdneho konania, v ktorej okresný súd na základe oznámenia účastníkov konania, že sa pokúsia o mimosúdnu dohodu, neprimerane dlho toleroval ich pasivitu (od 25. septembra 2000 do 13. mája 2002, ako aj v období od 5. februára 2004 do 30. mája 2005).

Dobu takmer troch rokov, počas ktorých okresný súd len vyzýval účastníkov konania na podanie správy, či sťažovateľ trvá na žalobnom návrhu a či nedošlo medzi nimi k dohode (prípisom z 25. septembra 2002, 31. januára 2001, 20. septembra 2001, 12. februára 2002, 5. apríla 2004, 25. mája 2004), a uznesením zo 14. októbra 2004 uložil právnej zástupkyňi sťažovateľa poriadkovú pokutu za nereagovanie na výzvy súdu, považuje ústavný súd v okolnostiach prípadu za obdobie neefektívnej činnosti okresného súdu, ktoré spôsobilo zbytočné priet'ahy v napadnutom konaní.

Okresný súd podľa názoru ústavného súdu porušil zákonnú povinnosť ustanovenú mu v § 100 ods. 1 OSP, ktorá spočíva v tom, že mal postupovať vo veci aj bez ďalších návrhov tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, pričom intenzita porušenia tejto povinnosti v okolnostiach posudzovaného prípadu nadobudla ústavný rozmer. Okresný súd sa v danom prípade totiž uspokojil s formalizovaným postupom, toleroval nečinnosť účastníkov konania týkajúcu sa mimosúdnej dohody a nevyužíval efektívne zákonné možnosti na zabezpečenie nápravy (okrem poriadkovej pokuty právnej zástupkyňi sťažovateľa uloženej okresným súdom na konci siedmeho roka trvania súdneho konania). Podľa názoru ústavného súdu ani snaha o zmier účastníkov konania nesmie viesť k porušeniu zásady postupovať v súdnom konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Na základe uvedených zistení ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 4/98 spôsobil svojou nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou zbytočné priet'ahy v konaní, a poukazujúc aj na skutočnosť, že viac než 10-ročnú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť v zásade žiadnymi relevantnými

okolnosťami prípadu, rozhodol, že okresný súd v tomto konaní porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že posudzovaný spis bol 5. júna 2008 predložený odvolaciemu Krajskému súdu v Košiciach na konanie o odvolaní žalovanej proti rozsudku okresného súdu v merite veci z 13. februára 2008, pričom o odvolaní dosiaľ nebolo rozhodnuté, t. j. napadnuté konanie nie je ešte právoplatne skončené. Ústavný súd preto prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiada finančné zadosťučinenie v sume 123 282 Sk. Uplatňovanú sumu zadosťučinenia odôvodňuje vysokou mierou právnej neistoty vo vzťahu k vyporiadaniu majetku patriaceho do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Pri určovaní výšky finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na okolnosti danej veci zakladajúce namietané porušenie práva (doterajšiu dĺžku súdneho konania vedeného okresným súdom, čiastočne berúc do úvahy „faktickú“ zložitosť prerokovávanej veci, vrátane správania sťažovateľa, dobu prieskumov okresného súdu v konaní) ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 70 000 Sk. Sťažovateľom požadovanú výšku finančného zadosťučinenia ústavný súd považuje v okolnostiach prípadu za neprimeranú.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. A. P. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd vychádzajúc z návrhu právnej zástupkyne sťažovateľa ich vyčíslil sumou 6 296 Sk, a to za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (vypočítanú zo základu priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2006 v sume 17 822 Sk, pretože úkony boli vykonané v roku 2007), t. j. 2-krát 2 970 Sk a 2-krát 178 Sk za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné.

Podanie právnej zástupkyne sťažovateľa doručené ústavnému súdu 25. novembra 2008 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2008